

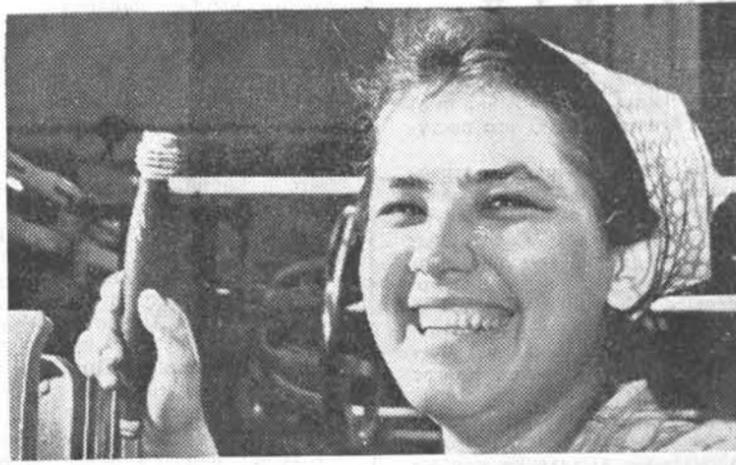
Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА
ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ
СУВЯЗЕЙ З СУАЙЧЫНІКАМІ

№ 64 (549)

Жнівень 1961 г.

Год выдання 7-ы.

Перадавая ткачыха Мінскага камвольнага камбіната Недзья Юрэвіч.

НАТХНЯЮЧЫЯ ЗАДАЧЫ

К. МАЗУРАЎ
Першы сакратар ЦК КП Беларусі

У друку змешчаны артыкул
Першага сакратара ЦК КП Бе-
ларусі К. Т. Мазурава.
Нижэй змяшчаем гэты арты-
кул у скарачэнні.

Беларускі народ, як і ўсе са-
вецкія людзі, ганарыцца велі-
зарнымі дасягненнямі ў сацыя-
лістычным будаўніцтве. Бо ўсім,
што ў нас дасягнута, мы абавя-
заны роднай Камуністычнай
партыі, яе ленинскай нацыя-
нальнай палітыцы, вялікай
дружбе народаў СССР. Ніколі
ва ўмовах капіталізму нам не
дабіцца б такога развіцця пра-
дукцыйных сіл, такога ўздыму
эканомікі, культуры і дабрабыту
працоўных, ды і наогул цяжка
ўявіць нацыянальнае існаванне
беларускага народа ў рамках
капіталістычнага ладу. Яшчэ
паўстагоддзя назад беларускі
народ не мог нават марыць аб
нацыянальным і дзяржаўным
суверэнітэце Беларусі, якая бы-
ла адсталай ускрайнай царскай
імперыі, яе аграрна-сыравінным
прыдаткам.

А сёння Савецкая Бела-
русь — гэта паўнапраўная рэспу-
бліка ў згуртаванай сям'і
саюзных рэспублік. У развіцці
эканомікі і культуры яна можа
спярыцца з самымі развітымі
капіталістычнымі дзяржавамі.
Да прыкладу, па выпуску
металаапрацоўчых станкоў у
разліку на душу насельніцтва

Беларусь перавысіла Францыю,
Англію, ФРГ, а па выпуску
трактараў — ЗША, ФРГ і Анг-
лію.

Дасягнутыя поспехі — добры
рубеж, ад якога трэба ісці далей.
Беларуская рэспубліка зробіць
новы імклівы ўзлёт. К канцу
дваццацігадовага перыяду
БССР, як і ўся наша краіна,
далёка перавысіць узровень вы-
творчасці на душу насельніцтва
ў самых высокаразвітых краі-
нах капіталізму па ўсіх галінах
прамысловай вытворчасці. За
гэты тэрмін выпрацоўка элект-
раэнергіі ў Беларусі ўзрасце
прыкладна ў 25 разоў, прадук-
цыя машынабудавання — у 19
разоў, выпуск тканін — у 17
разоў, будаўнічых матэрыялаў
— у 13 разоў, валавая пра-
дукцыя хімічнай прамысловасці
— больш чым у сто разоў.

Асабліва ўвага будзе ўдз-
лена развіццю машынабуду-
най, хімічнай, нафтаперапрацоў-
чай, лёгкай і харчовай прамыс-
ловасці. Рэзка павялічыцца вы-
пуск грузавых аўтамабіляў, на-
іноўшых марак, трактараў, мета-
лаапрацоўчых станкоў, аўтама-
тычных ліній, прыбораў элект-
ратэхнічнай і радыётэхнічнай
апаратуры, вылічальнай тэхнікі,
сродкаў радыёэлектронікі. Кар-
рацей кажучы, пераважнае раз-
віццё атрымаюць галіны праца-
ёмкія, але не патрабуючыя вя-
лікай колькасці металу. І гэта
зусім заканамерна: у нас адно-
сна вялікая шчыльнасць насель-
ніцтва, падрыхтаваны кваліфі-
каваныя кадры па металаапра-
цоўцы і дакладнаму машынабу-
даванню, створана сетка кан-
структарскіх бюро, эксперымен-
тальных баз, навукова-даслед-
чых і навучальных устаноў.

Будаўніцтва аднаго перароб-

чага металургічнага завода ў
асноўным і забяспечыць усе па-
трэбы прамысловасці ў пракаце
чорных металаў.

Па тэрыторыі БССР пройдуць
магутныя магістральныя труба-
праводы для транспарціроўкі
нафты і прыроднага газу. Гэта
дасць магчымасць палепшыць
структуру паліўнага балансу
рэспублікі, пабудоваць рад ма-
гутных цеплавых электрастан-
цый, стварыць развітую нафта-
перапрацоўчую і хімічную пра-
мысловасць.

Праект Праграмы асвятляе
шляхі небывалага росту сацыя-
лістычнай сельскай гаспадаркі.
У нашай рэспубліцы многа ўва-
гу будзе ўдзелена развіццю ін-
тэнсіўнай жывёлагадоўлі — ма-
лочнай і мясной жывёлагадоўлі,
мясной свінагадоўлі, развядзен-
ню вадаплаўнай птушкі, у раслі-
наводстве — вытворчасці збож-
жа, асабліва бабовых і крупя-
ных культур, а таксама лыну-
даўгунцы, бульбы і цукровых
буракоў.

Намаганні працоўных вёскі
накіроўваюцца на комплексную
механізацыю земляробства і
жывёлагадоўлі, на ўкараненне
навукова абгрунтаванай сістэмы
вядзення сельскай гаспадаркі,
палепшэнне структуры пасяў-
ных плошчаў, усямернае павы-
шэнне культуры апрацоўкі па-
лёў, найбольш мэтазгоднае вы-
карыстанне сельскагаспадарчых
угоддзяў і на асваенне новых
зямель.

Асушэнне і асваенне балот
Палесся не толькі ўзіме экано-
міку рэспублікі, але і пераўтво-
рыць жыццё мільёнаў людзей,
якія жывуць у гэтым раёне.
Ажыццёвіцца даўняя мара бела-
рускага селяніна — адабраць у
балот урадлівыя землі, выкары-

стаць багацці, якія накоплены
там на працягу мільёнаў год, па-
ставіць іх на службу чалавеку.
На гэта спатрэбіцца капіталі-
стычны ўкладанні, але вопыт асва-
ення забалочаных зямель паказ-
вае, што яны акупаюцца за карот-
кі тэрмін — за тры-чатыры
гады.

Вытворчасць збожжа ў Бела-
русі за дваццаць год павінна
павялічыцца больш чым у чаты-
ры разы, ільновалакна — у два
з палавінай, цукровых бура-
коў — у сем разоў, мяса і мала-
ка — больш чым у тры разы.
Ставіцца задача не толькі поў-
насна забяспечыць насельніцтва
рэспублікі мясам, малаком, га-
роднінай і задаволіць патрэб-
насці жывёлагадоўлі ў кармах,
а прамысловасці — у сыравіне,
але і значна павялічыць уклад
рэспублікі ў агульнасаюзны
фонд сельскагаспадарчай пра-
дукцыі. Вытворчасць прадуктаў
жывёлагадоўлі ў разліку на 100
гектараў сельскагаспадарчых
угоддзяў у Беларусі будзе вы-
шэйшая за сярэдні ўзровень у
СССР па мясу прыкладна ў два
разы, па малаку прыкладна
ў тры разы. На душу насельні-
цтва будзе атрымавацца мяса ка-
ля 110 кілаграмаў і малака —
каля 800 кілаграмаў у год.

Ажыццёўленне эканамічных
задач, выстаўленых у праекце
Праграмы КПСС, прывядзе да
дасягнення ў БССР, як і ў іншых
братніх рэспубліках Савецкага
Саюза самага высокага жыццё-
вага ўзроўню. Будзе створана
сапраўднае багацце прадуктаў
харчавання і тавараў народнага
спажывання, поўнасна выраша-
на жыллёвае пытанне, яшчэ
больш палепшыцца медыцын-
скае абслугоўванне, нязмерна
вырасце грамадскія фонды
спажывання. Чалавек атрымае
ўсе ўмовы для поўнага фізіч-
нага і духоўнага росквіту.

У ГОРАЦКІМ РАЁНЕ

З кожным годам растуць і пры-
гажэюць калгасныя і саўгасныя
сёлы Горацкага раёна: узводзяць
жылыя дамы, школы, бальні-
цы, разбіваюцца парк і скверы.
Зусім нядаўна ўступіла ў строй
двухпавярховая бальніца ў мяс-

тэчку Дрыбін. У светлых і пра-
сторных пакоях размясціліся хі-
рургічнае, тэрапеўтычнае і аку-
шэрскае аддзяленні. Пры бальні-
цы працуе рэнтгенаўскі і фізія-
тэрапеўтычны кабінеты. Некалькі
пазней адчыніліся дзверы бальні-

цы і ў Любціцкім сельсавеце. Пры-
гожы бярозавы гай падбягае
амаль да самага будынка. Тут на
свежым паветры будучы адпачы-
ваць хворыя. Вялікі бальнічны га-
радок узводзіцца ў горадзе Горкі.
Ужо ўзведзены чатырохпавярховы
будынак, пачаліся аддзелачныя
работы.

Расшыраецца гандлёвая сетка.
Здадзены ў эксплуатацыю два
сельмагі, пабудаваны новыя ца-
гляныя магазіны ў цэнтры саўгаса
«Леніна» і ў калгасе імя Святло-
ва.

На Заходняй машынабудунай станцыі праводзіцца выпраба-
ванне двух доследных узораў самаходнага шасі «СШ-45», выпушча-
нага Тульскім камбайнавым заводам. На шасі можна навішаваць
10 розных сельскагаспадарчых машын. На здымку: самаходнае шасі
«СМ-45» у аграгаце з зернеуборачным камбайнам «КПН-2» на убор-
цы жыта.

Блізка ажыццёўленне вялікай мэты

У бліжэйшае дзесяцігоддзе
(1961—1970 гады) Савецкі Са-
юз, ствараючы матэрыяльна-
тэхнічную базу камунізму, пера-
высіць па вытворчасці пра-
дукцыі на душу насельніцтва
найбольш магутную і багатую
краіну капіталізму — ЗША;
значна павысіцца матэрыяльны
дабрабыт і культурна-тэхнічны
узровень працоўных, усім бу-
дзе забяспечана матэрыяльны
дастатак; усе калгасы і саўга-
сы ператворатца ў высокапра-
дукцыйныя і высокадаходныя
гаспадаркі; у асноўным будучы
задаволены патрэбнасці савец-
кіх людзей у добраўпарадка-
ваным жыллі; знікне цяжкая фі-
зічная праца; СССР стане край-
най самага кароткага рабочага
дня.

У другім дзесяцігоддзі (1971
—1980 гады) будзе створана
матэрыяльна-тэхнічная база ка-
мунізму, для ўсяго насельніч-
тва забяспечана багацце матэ-
рыяльных і культурных даброт;
савецкае грамадства непасрэ-
дна падыйдзе да ажыццёўлення
прынцыпу размеркавання па
патрэбнасцях, адбудзецца па-
ступовы пераход да адзінай
агульнанароднай уласнасці. Та-
кім чынам, у СССР будзе ў-
асноўным пабудавана камуні-
стычнае грамадства. Поўнасна
пабудова камуністычнага гра-
мадства завяршыцца ў наступ-
ны перыяд.

Велічны будынак камунізму
узводзіцца ўпорнай працай са-
вецкага народа — рабочага
класа, сялянства, інтэлігенцыі.
Чым больш паспяхова ях пра-
ца, тым бліжэй ажыццёўленне
вялікай мэты — пабудовы ка-
муністычнага грамадства.

[3 праекта Праграмы КПСС].

Будаўнікі нафтаправода перасеклі Карпаты

УЖГАРАД. Стальная ніць
транс'еўрапейскага нафтаправода
«Дружба» ўсе бліжэй падыходзіць
да нашай граніцы з братняй Чэх-
славакіяй. Датэрмінова завершана
ўкладка труб на самых цяжкіх
участках. Пакінуць ззаду Кар-
паты з іх скалістымі сопкамі і глы-
бокімі цяжкімі, магутнай тэхні-
кай механізаваных калон перамяш-
цаюцца ў раўніны. Экскаватарычкі
пракладваюць траншэі па скоша-
ных лугах і палях, вызваленыя ад
збожжжа.

Яшчэ 48 кіламетраў, і савецкія
будаўнікі нафтаправода сустра-
нуцца са сваімі братамі-чэхамі.
Апошнія кіламетры траншэі дару-
чана капачь лепшым рабочым —
машыністу экскаватара Васілю
Лысенку і яго памочніку Ярасла-
ву Мязушэ. Штодзённа яны выма-
юць па 600 кубаметраў грунту,
выконваючы па дазве нормы.

Добры ураджай грэчкі

МАГІЛЁУ. Калгасы і саўга-
сы прыступілі да ўборкі грэчкі.
Плошча пад ёй пашырана да 36
тысяч гектараў. У многіх гаспа-
дарках Магілёўскага, Горацка-
га, Бабруйскага і Слаўгарадска-
га раёнаў атрымаваць па 9—
11 цэнтнераў зерня з гектара.

Галоўная эканамічная задача

Галоўная эканамічная задача партыі і савецкага народа за-
ключаецца ў тым, каб на працягу двух дзесяцігоддзяў стварыць
матэрыяльна-тэхнічную базу камунізму. Гэта азначае: поўную
электрыфікацыю краіны і ўдасканаленне на гэтай аснове тэхнікі,
тэхналогіі і арганізацыі грамадскай вытворчасці ў прамыслова-
сці і сельскай гаспадарцы; комплексную механізацыю вытворчых
працэсаў, усе больш поўную іх аўтаматызацыю; шырокае ўжыванне
хіміі ў народнай гаспадарцы; усямернае развіццё новых, эканамічна
эфектыўных галін вытворчасці, новых відаў энергіі і матэрыялаў;
усебаковае і рацыянальнае выкарыстанне прыродных рэсурсаў;
арганічнае спалучэнне навукі з вытворчасцю і хуткія тэмпы наву-
кава-тэхнічнага прагрэсу; высокі культурна-тэхнічны ўзровень
працоўных; значную перавагу над найбольш развітымі капі-
талістычнымі краінамі па прадукцыйнасці працы, што з'яўляецца
важнейшай умовай перамогі камуністычнага ладу.

[3 праекта Праграмы КПСС].

Цяжкая індустрыя — аснова прагрэсу і магутнасці краіны

Стварэнне матэрыяльна-тэх-
нічнай базы камунізму, задача
ператварэння прамысловасці
СССР у тэхнічна самую даска-
навую і магутную прамыс-
ловасць свету патрабуюць далей-
шага развіцця цяжкай інду-
стрыі. На гэтай аснове будучы
тэхнічна пераўзброены ўсе ін-
шыя галіны народнай гаспадар-
кі: сельская гаспадарка, пра-
мысловасць, якая выпускае
прадметы ўжытку, будаўніцтва,
транспарт, сувязь, а таксама
галіны, якія непасрэдна абслу-
гоўваюць быт людзей: гандаль,
грамадскае харчаванне, ахова
здароўя, жыллёвая і камуналь-
ная гаспадарка.

У Савецкім Саюзе створана
першакласная цяжкая інду-
стрыя — аснова тэхнічнага пра-
грэсу і эканамічнай магутнасці
краіны. КПСС і ў далейшым
будзе нястомна клапаціцца аб
росце цяжкай прамысловасці,
якая забяспечвае развіццё пра-
дукцыйных сіл і абароназдоль-
насць краіны. У новы перыяд
развіцця Савецкага Саюза ця-
жкая прамысловасць павінна
расці так, каб на аснове тэх-
нічнага прагрэсу забяспечыць
рост галін народнай гаспадаркі,
якія выпускаюць прадметы
ўжытку, з мэтай усё больш
поўнага задавальнення патрэ-
насцей народа.

Такім чынам, галоўная задача
цяжкай прамысловасці закло-
чаецца ў тым, каб забяспе-
чыць поўнасна патрэбы абаро-
ны краіны, лепш і паўней зада-
вальняць жыццёвыя запатраба-
ванні чалавека, савецкага гра-
мадзяніна.

[3 праекта Праграмы КПСС].

КАЛГАСНЫ ЛАД

Калгасны лад — неад'емная частка савецкага сацыялістычнага грамадства. Гэта намечаны Ул. І. Леніным, гістарычна правяраны, адпавядаючы асаблівасцям сялянства, шлях яго паступовага пераходу да камунізма.

Калгасная форма поўнаасцю адпавядае ўзроўню і патрэбнасцям развіцця сучасных прадукцыйных сіл ў вёсцы, дазваляе эфектыўна ўжываць новую тэхніку і дасягненні навукі, рацыянальна выкарыстоўваць працоўныя рэсурсы. Калгас спалучае асабствы інтарэсу сялян з грамадскімі, агульнанароднымі інтарэсамі, індывідуальную і калектыўную зацікаўленасць у выніках вытворчасці, адкрывае шырокія магчымасці павышэння даходаў і добрабыту сялян на аснове росту прадукцыйнасці іх працы. Неабходна ўсямерна выкарыстаць магчымасці і перавагі, закладзеныя ў калгасным ладзе. Калгас як грамадская форма гаспадарні на характары арганізацыі, дэмакратычных асновах, якія будуць усё больш развівацца, забяспечвае кіраванне вытворчасцю самімі калгаснікамі, разгортванне іх творчай ініцыятывы, выхаванне калгаснікаў у духу камунізма. Калгас — гэта школа камунізма для сялянства.

[3 праекта Праграмы КПСС.]

ЖЫЦЦЕ Васіля Мацука ў гады гаспадарання польскіх паноў і капіталістаў не было салодкім. Вёска Новая Лука — яго бацькаўшчына. Тут ён нарадзіўся, правёў сваё дзяцінства — не ў школе за партай, як дзеці багачоў, а ў працы, цяжкай, знясільваючай. Араў панскае поле, баранаваў, хлеб расціў, а сам яго ніколі не меў.

Так з году ў год.

Васіль Іванавіч ажаніўся. Цяпер граба было два аб сваім куце. Але тут пачалася вайна з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Польскі буржуазны ўрад прызваў на фронт і Васіля Іванавіча. Фронтавыя дарогі закінулі яго аж у Італію. Тут у адным з баёў ён быў цяжка ра-

нены. Потым доўгія шпітальныя дні на чужыне і, нарэшце, Англія, куды яго вывезлі.

Адзіны шпіталь, другі, трэці... Калі крыху ачунаў, яго, як і тысячы іншых пакалечаных, загналі ў каткухі.

— Стаў я думаць, як вяртацца з гэтага пекла. Але куды? Успомніў пра свайго сябра па шпітальнаму ложка беларуса Пісарэвіча. Ён раней вырава-

ся з катуха і цяпер жыў у Лондане, зрэдку пісаў аб сваім жыцці. Якое яно там было, не варт гаварыць, але ўсё ж на волі. Паслаў я яму пісьміццо. Неўзабаве атрымаў адказ: «Прыязджай». Сабраўся я — і ў дарогу, без адзінага шылінга, без кавалка хлеба.

— Дабраўся папалам з бядой, а тут новае: дзе ж уладкавацца на работу? — працягвае Васіль Іванавіч. — Ды хто возьме інваліда, чалавека без рукі, які да таго ж не ведае іхняй мовы? Бывала, прыдзеш на біржу працы, а адтуль даюць паварот. Так і швэндаўся ўзад і ўперад, заходзіў у розныя ўстановы. Нарэшце папанцавала: мяне прынялі ліфцёрам у адну з гасцініц.

Аднойчы — гэта было ў мінулым годзе — Васіль Іванавіч адправіўся ў Савецкае пасольства з просьбай хадайнічаць аб адпраўцы яго на Радзіму.

Зборы былі нядоўгія. І вось ад'езд. Ленінград. Тут Васіль Іванавіч ступіў на савецкую зямлю, адсюль адправіў тэлеграму сям'і: «Сустракайце, станцыя Дукштас».

Там, дзе рака Лоша робіць круты паварот з захаду на поўнач і ў яе ўпадаюць два прытокі — Кегна і Кавалька, нібы ўтвараючы востраў, раскінуўся гарадскі пасёлак Астравец — цэнтр аднаго з раёнаў Гродзенскай вобласці. Старажытнае гэта паселішча.

Хто б тут ні гаспадарыў да Кастрычніцкай рэвалюцыі. Астравец заставаўся глухой, закінутай вёскай. Працоўны народ жыў у галечы і бяспраўі. Усе лепшыя землі належалі памешчыкам і ксяндзам. Праўда, тут былі млын, піларама і цагельны завод, але на іх працавалі лічаныя людзі. Астатнім прыходзілася бадзяцца па маентках у пошуках хлеба. Была тут і школа, аднак не ўсе маглі ў ёй вучыцца.

Жыхары Астраўца не ставаліся перад панамі на калені. Яны змагаліся за сваё светлае жыццё, якое і прышло ў верасні 1939 го-

ПРЫГАЖЭЕ старажытны пасёлак

да, калі браты з усходу падалі руку вызвалення.

Непазнавальна змяніўся за гады Савецкай улады Астравец. Ён прыкметна распырыў свае межы, папрыгажэў. Тут вырасла ня мала новых вуліц. Былая цёмная вёска ўсё больш набывае абрысы горада. Толькі за апошнія некалькі год тут пабудаваны двухпавярховыя будынкі сярэдняй школы, раённага Дома культуры, камбіната бытавога абслугоўвання, раймага. Узведзены таксама некалькі шматкватэрных жылых дамоў, гасцініца, будынак канторы сувязі. Сёлета здан у эксплуатацыю бальнічны гарадок. Хутка ўвойдзе ў строй яшчэ некалькі вялікіх будынкаў, дзе размесця-

ца ўтульныя кватэры, магазіны.

Да паслуг працоўных ёсць раённы Дом культуры, дзве бібліятэкі, з агульнай колькасцю больш 30 тысяч экзэмпляраў кніг. У кожнай хаце гарыць электрычнасць, гаворыць радыё, у многіх жыхароў ёсць тэлевізары, па якіх прымаюцца перадачы Вільнюскага тэлецэнтра.

Раён новай забудовы хутка будзе газіфікаваны. Зараз заканчваецца будаўнічы і аддзелачныя работы ў вучэбным корпусе школы на 520 месц. Да навуцальнага года школа ўступіць у эксплуатацыю.

Шырыцца і развіваецца прамысловасць. Тут ёсць раённы харчпрамкамбінат, маслазавод, лесхімчастак,

чарапічны і цагельны заводы. Выпускаемая імі прадукцыя вядома далёка за межамі раёна.

З ростам Астраўца растуць і яго людзі. Былы батрак Вікенці Падаліе працуе зараз майстрам цагельнага завода. Рабочы Іосіф Пітровіч нядаўна стаў на чале сталырнага цеха райхарчпрамкамбіната. Аляксандр Андрэевіч прайшоў шлях ад рабочага да кіраўніка базы «Белгало гандальмаш». Як перадавікоў вытворчасці ведаюць тэлефаністаў Тэрэсу Дарашкевіч, рабочых Зінаіду Ігнатюскаю, Юлію Кагарку і многіх іншых. А колькі дзяцей былых батракоў атрымалі сярэднюю адукацыю і працуюць зараз на розных участках вытворчасці.

Гарадскі пасёлак Астравец — і старажытны і малады, поўны кіпучага жыцця.

Ул. ЦАРЭВІЧ.
На здымку: вуліца Кастрычніцкай Астраўца.

З чужыны дальняй

Васіль Іванавіч ажаніўся. Цяпер граба было два аб сваім куце. Але тут пачалася вайна з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Польскі буржуазны ўрад прызваў на фронт і Васіля Іванавіча. Фронтавыя дарогі закінулі яго аж у Італію. Тут у адным з баёў ён быў цяжка ра-

Рост прадукцыі сельскай гаспадаркі

З гэтай поўнага задавальнення патрэбнасцей усяго насельніцтва і народнай гаспадаркі ў сельскагаспадарчых прадуктах ставіцца задача павялічыць агульны аб'ём прадукцыі сельскай гаспадаркі за 10 гадоў прыкладна ў два з палавінай раз, а за 20 гадоў — у тры з палавінай раз. Рост прадукцыі сельскай гаспадаркі павінен апрадэжваць узростаючы попыт на яе. Савецкі Саюз у першыя дзесяцігоддзі перагоніць Злучаныя Штаты Амерыкі па вытворчасці асноўных сельскагаспадарчых прадуктаў на душу насельніцтва.

[3 праекта Праграмы КПСС.]

З чужыны дальняй

ся з катуха і цяпер жыў у Лондане, зрэдку пісаў аб сваім жыцці. Якое яно там было, не варт гаварыць, але ўсё ж на волі. Паслаў я яму пісьміццо. Неўзабаве атрымаў адказ: «Прыязджай». Сабраўся я — і ў дарогу, без адзінага шылінга, без кавалка хлеба.

— Дабраўся папалам з бядой, а тут новае: дзе ж уладкавацца на работу? — працягвае Васіль Іванавіч. — Ды хто возьме інваліда, чалавека без рукі, які да таго ж не ведае іхняй мовы? Бывала, прыдзеш на біржу працы, а адтуль даюць паварот. Так і швэндаўся ўзад і ўперад, заходзіў у розныя ўстановы. Нарэшце папанцавала: мяне прынялі ліфцёрам у адну з гасцініц.

Аднойчы — гэта было ў мінулым годзе — Васіль Іванавіч адправіўся ў Савецкае пасольства з просьбай хадайнічаць аб адпраўцы яго на Радзіму.

Зборы былі нядоўгія. І вось ад'езд. Ленінград. Тут Васіль Іванавіч ступіў на савецкую зямлю, адсюль адправіў тэлеграму сям'і: «Сустракайце, станцыя Дукштас».

— Не паспеў я выйсці з вагона, — гаворыць ён, — як трапіў да сям'і, сяброў. Яны наперабой расказвалі аб тых радавых пераменах, якія адбыліся ў іх жыцці, а я стаў і думаць: ці ба гэта магчыма? Але хутка сам пераканаўся, калі пабываў у дамах суседзяў, аглядаў калектыўную гаспадарку. На палях машыны. У кожным доме радыёпрыёмнікі, веласіпеды, ёсць і матацыклы. Усе дзеці вучацца.

— А я вось і распісацца не магу, — уздыхае Васіль Іванавіч. — Затое мой сын скончыў вучылішча механізацыі, працаваў у калгасе, цяпер служыць у Савецкай Арміі.

Хата мая, праўда, ужо старая. Жонка, калі была адна, купіла яе. Але я зараз будую сабе новы дом. Праўленне калгаса «Праўда» адпусціла леся, дапамагае транспартам. Пенсію дзяржава назначыла мне. Нядаўна адразу атрымаў 440 рублёў новымі грашмыма. Ды і жонка працуе звеннявой. Так што жывеш і жыць хочацца. Гэта магчыма толькі пры Савецкай уладзе, якая пастаянна клопатіцца аб працоўных.

І. ВІШНЕЎСКІ.

ЭЛЕКТРАСТАНЦЫЯ ДАЛА ТОК

БРАСЛАЎ. На захадзе Віцебшчыны, у лясным і азёрным краі, раскінуліся Бяленічы, Далёкія, Богіна і іншыя аддаленыя вёскі Браслаўскага раёна. Раней, у бытнісцэ старой памешчыцка-буржуазнай Польшчы, гэта быў глухі «мядзведзь» закутак.

На беразе возера Дрысвяты намаганнямі хлебарабаў сусед-

ніх калгасаў Беларусі, Латвіі і Літвы была ўзведзена электрастанцыя «Дружба народаў». Прайшло некалькі год — і вось новая плошча перагарадала шлях воднаму патоку паміж азёрамі Доўгае і Богінскае.

Адбыўся ўрачысты пуск электрастанцыі «Шлях да камунізма». Танную энергію атрымаюць адзінаццаць калгасаў.

БЮДЖЭТ БЫЛОГА БАТРАКА

Аб тым, як непазнавальна змянілася жыццё сельскіх працаўнікоў за гады Савецкай улады, можна бачыць на прыкладзе члена нашай сельскагаспадарчай арцелі Уладзіслава Міхайлавіча Накрэвіча.

Да вызвалення Заходняй Беларусі ад беларускіх паноў Уладзіслаў доўгія гады батрачыў у маентку пана Корска на Пятроўшчыне — зараз цэнтр калгаса «Перамога» Глыбоцкага раёна. Разам са сваім малодшым братам Іосіфам ён зарабляў у пана дванаццаць пудоў збожжа ў месці, або ў пераліку на грошы 21 злоты. Сям'я складалася з чатырох душ.

Вось як выглядаў гадавы бюджэт Уладзіслава Накрэвіча — батрака памешчыка Корска. Браты зараблялі 144 пуды збожжа, або ў пераліку на грошы 265 злотых. (Гэта быў вельмі высокі заробтак для батрацкай сям'і). Сям'я размовала на муку 48 пудоў зерня і, значыцца, выключала з бюджэту 86,4 злотых. На соль у год выдаткоўвалася 13,5 злотых, на газу — 32,5, на мыла — 10 злотых, на запалкі — 4,8 злотых, на махорку (у сям'і было двое курцоў) — 115,2 (па 8 васьмушак на чалавека ў месці) і на цукар (яго куплялі толькі да вя-

лікіх свят або ў выпадку хваробы) — 4 злотыя. Такім чынам, толькі на самае неабходнае і на самых мінімальных нормах сям'я вымушана была выдаткоўваць 266,3 злотых.

Сяляне вырошчвалі лён і ткалі з яго грубае палатно на верхняе і ніжняе адзенне. Батракі гэтага не мелі. Матэрыял на адзенне яны набывалі ў крамах. А для таго, каб купіць хоць бы па змене нацельнай біліны, пару кортавых штаноў і па пары ботаў для мужчын, у год патрабавалася 45 злотых. А верхняе жывоае адзенне, суценкі для жонкі і дачкі? Не выпадкова сам галава сям'і першыя боты ў сваім жыцці пашыў толькі на вяселле. Захоўваў ён іх, як зрэдку вока: зімой хадаў у лапцях, а летам босы.

Жаніўся Уладзіслаў Накрэвіч на батрачцы. На вяселле калі трох месячных заробаткаў пайшло. Для гэтага яму давалося залезці да Корска ў даўгі.

Цяпер Уладзіслаў Накрэвіч з сям'ёй у калгасе. Трое працуюць у пал'водстве, а гаспадыня — у жыл'агадоўлі. У мінулым годзе сям'я атрымала на працягу 2924 кілаграмы збожжа, тону бульбы, кармы для асабістай жывёлы і 15 290 рублёў грашмыма (у старых цэнах).

Сям'я мае прысядзібны ўчастак, сваю бульбу і гародніну. У мінулым годзе Накрэвічы адкармілі дзве свінні па 150 кілаграмаў кожная. Гаспадарка мае карову, цялушкі, хатнюю іткушку. Калі перавесці ўсе прадукты, якія атрымліваюцца з прысядзібнага ўчастка, на грошы, то гэта складзе прыкладна дзесяць тысяч рублёў, або тысячы новымі грашмыма. Значыцца, увесь гадавы даход сям'і ў грашовым вылічэнні роўны 2958 новым рублёў.

Цяпер Уладзіслаў Накрэвіч ужо не носіць на плячах збожжа ў Глыбокае, не прадае яек, малака і масла. Усё, што сям'я атрымлівае з калгаса і са свайго гаспадаркі, ідзе на ўласныя патрэбы.

Нядаўна я пабываў у гасцях у доме Уладзіслава Міхайлавіча Накрэвіча. Дом акружаны маладым садам. Гэта не падслепаватая, уросшая ў зямлю барачнага тыпу хацінка з заткнутымі лахаманамі вокнамі, а тыпавы катэдж пад шыферным дахам з вялікай шкляннай верандай.

Спадалася нам і ў доме. На падлозе разасланы квалітэтыя дарожкі, каля сцен стаяць вазоны з кветкамі. Пад столлю — электрычная люстра. Заўважышы, што мы звярнулі ўвагу на люстру, Уладзіслаў Міхайлавіч, жартуючы, сказаў:

— Калісьці газавую лампу толькі на вялікае свята запальваў, больш лучынай абыходзіўся. А цяпер, бачыце, — цэлае сонца пад столлю навесіў...

Нас ніколі не здзівілі нікеляваныя ложка, дабротная канапа, шафа, этажэркі, радыёпрыёмнікі.

Расказваючы аб сваім мінулым, Уладзіслаў Накрэвіч адкрыў люстраную шафу, у якой вісела некалькі касцюмаў, паліто, шаўковыя і шарціяныя суценкі. І, не спяшаючыся, зняў з вешалкі новы кіцель з ардэнам і шматлікімі медалямі. Убачышы, што мы цікавімся адзеннем, гаспадар заўважыў:

— Усяго хапае. Я ведаў у юнацтве толькі корт ды сялянскую дзюрту (яна была самая танная), а дачка купляе зараз матэрыялы з нейкімі мудрагелістымі назвамі... І няхай, грошай хапае! Нават я пад старасць, бачыце, пашыў бастонавы касцюм. Тысячу рублёў (на новыя грошы) у год выдаткоўваем на адзенне і абутак.

Многа цікавага я пачуў у доме Уладзіслава Міхайлавіча. Запомніўся мне расказ аб тым, як гаспадар дома выдаваў замуж дачку Ванду.

— Мяне калісьці ксёнда баяў свечак вячаў — грошай не хапіла. Затое дачку рашыў выдаць замуж за сённяшніх магчымастцяў. Запрасіў на вяселле ўсіх сваякоў, ды таварышаў дзесяці два прыхапіў. Думаю: на маім вяселлі не гулялі, няхай на даччыным вяселляцца. Чалавек каля сотні набралася. Усім хапіла і месца, і пачастункаў.

Я паказаў бюджэт адной сям'і былога батрака Уладзіслава Накрэвіча. У ім пералічаны толькі прамыя прыбыткі, яшчэ атрымлівае гэта сям'я. А трэба яшчэ дадаць і ўскосныя. Накрэвічы карыстаюцца бясплатна медыцынскай дапамогай. Сам гаспадар двойчы пабываў на курортах на Рыжскім Узмор'і і ў Крыме. Пуцёўкі ў санаторыі былі набыты за кошт калгаса. Нічога не плаціць гаспадар і за тое, што яго дачка, а зараз і ўнукі вучацца ва Узрэцкай 8-гадовай школе, якая дзейнічае на тэрыторыі калгаса. А калгасны Палац культуры і багатая пры ім бібліятэка? Гэтыя культурыныя ачагі да паслуг Накрэвічаў, як і да паслуг усіх мясцовых сялян.

Мікалай ХУЦКІ,
эканаміст калгаса «Перамога»,
Глыбоцкі раён.

Шкада было расставалца

НЕБА ў гэты дзень было ранку шэрым, вось-вось збіраўся пайсці дождж. Здавалася, што і лес і хмаркі шкадуюць, што так хутка прайшлі гэтыя 26 дзён знаходжання дзяцей з Бельгіі ў піянерскім лагерах.

Але вось выглянула сонейка. Ласкавы ветрык заварушыў дзяцкі прыкоскі. На тэрыторыі лагера стала святлей, веселей. Усе рыхтаваліся да развітальнай урачыстай лінейкі. Асабліва многа клопатаў было ў гэты дзень у начальніка лагера Тацяны Дамітрыеўны Андрэеўскай. Яна чакала прыходу аўтамашыны з падарункамі для гасцей, рыхтавала для іх ежу на дарогу, як добрая маці ў вялікай сям'і, сачыла за парадкам.

А дзеці былі заняты сваімі справамі. Ва ўтульнай альтанцы сабраліся хлопчкі і дзяўчкі. Тут бельгійскія госці і мінскія піянеры. У кожнага ў руках паштоўкі, бланкеты. Яны абменьваюцца адрасамі, робяць памятнае надпісы.

Напішы, абавязкова напішы, — гаворыць мінскі школьнік Віця Новікаў бельгійскай дзяўчынцы. Паша Іванова-Месьцен сумна ўсміхаецца.

— Буду пісаць.

Яна крыху памаўчала і зусім сур'эзна дадала:

— Я лішчэ прыеду да вас. Абавязкова прыеду...

А побач з бельгійскімі сябрамі сядзіць Маша Акіменка-Ванлаэр. Да яе ў піянерскі лагер прывязджаў у госці брат Георгій з Масквы. Ён працуе механікам у Акадэміі навук СССР. Сястра з братам ніколі раней не сустракаліся. Дзяўчынка гаворыць сябрам, што яна марыць у будучым годзе зноў прыехаць у Савецкі Саюз, пабываць у Маскве ў гасцях у брата.

...Урачыста гучыць піянерскі горні. Ён запрашае гасцей і гаспадароў лагера на лінейку, прысвечаную ад'езду бельгійскіх дзяцей і закрыццю другой змены.

Жазефіна Вароціна-Нерынкс стаіць сёння не ў страі са сваімі сябрамі. Бельгійскія хлопчкі і дзяўчынкі даручылі ёй сказаць словы падзякі беларускім піянерам і кіраўнікам лагера за гасціннасць, за добры адпачынак. Яна на трыбуне побач з начальнікам лагера, старшым піянерважатым, гасцямі з Мінска, беларускімі піянерамі.

Жазефіна хвалюецца. Ніколі ў жыцці яна не выступала з прамовамі. Яна зрабіла крок наперад і сказала голасна і проста:

— Нам вельмі цяжка развітвацца з лагерам, яго кляпатлівымі гаспадарамі, нашымі сябрамі — савецкімі піянерамі, з якімі мы

звязаны цёплай дружбаю і разам з якімі мы так добра адпачылі. Мы вязём у Бельгію самыя цудоўныя ўражанні ад усяго, што мы тут убачылі, пазналі і адчулі. Мы асабіста пераканаліся, якія выдатныя ўмовы для вучобы і адпачынку савецкіх дзяцей створаны тут, на нашай Радзіме, дзякуючы пастаянным клопатам Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада. Такіх умоў няма ў дзяцей Бельгіі. Яны не могуць аб іх нават і марыць.

Аб усім гэтым мы раскажам сваім знаёмым бельгійскім дзецям. Вялікае вам усім дзякуй!

А потым выступіла маленькая Міла Кандратоўская. Як і яе бельгійская сяброўка, дзяўчынка ўпершыню выступае. Ёй нядаўна споўнілася толькі сем год. Шчыра, ад сэрца, па-дзіцячаму яна гаворыць:

— Мы вельмі падружыліся з вамі, і нам шкада расставалца. Мы будзем рады, калі прыедзеце да нас у лагер у будучым годзе. Пажадаем вам шчаслівай дарогі, дарагія сябры.

Хвалюецца начальнік лагера. На працягу месяца яна клапацілася аб гасцях. Цяпер яна павінна сказаць апошняе развітальнае слова.

— Жадаю вам, дарагія дзеці, добрага здароўя, выдатных поспехаў у вучобе. Шчаслівай дарогі вам. Перадайце прывітанне вашым татам і мамам, — жанчына выцерла хусткай вочы, на якіх з'явілася няпрояная сляза. І дадала: — Прыязджайце лішчэ да нас.

Старшы піянерважаты выклікае дзяцей. Тамара Лявошка-Стыннон падыйшла да старшыні савета дружыны. Ён уручае ёй памятны падарунак і граматы за выдатныя паводзіны. Дзяўчынка дзякуе свайго сябра, а потым усхвалявана кідаецца на шыю Тацяне Дамітрыеўне, якая працягнула ёй руку. Падарункі і граматы атрымалі Жазефіна Вароціна-Нерынкс, Паша Іванова, Генадзій Меншых-Сюі і ўсе іншыя дзеці.

Па даручэнню Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі і рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» С. Клімковіч уручае дзецям падарункі — альбомы з фатаграфіямі, якія раскажваюць аб іх знаходжанні ў піянерскім лагерах і беларускай сталіцы.

Зноў урачыста гучыць піянерскі горні. Уздоўж атрадаў праносяць піянерскі сцяг. Гучыць песня «Широка страна моя родная». І раптам у паветра ўзнімаецца ракета. Дзеці радасна махаюць рукамі, быц-

прадстаўнікі Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі.

Павольна падышоў да перона поезд «Берлін—Масква». Наступіла мінута развітання. Пацалункі, поціскі рук, абдымкі.

- Пішы...
- Абавязкова пішы...
- Будзем дружыць...

Поезд кранаецца. З вагона даносіцца песня аб дружбе. Яе падхопліваюць на пероне, і пакуль не схаваўся за семафорам апошні вагон поезда, яна урачыста гучала на начным пероне Мінска.

М. БУРЫ.

Старшыня савета дружыны ўручае Жазефіне Вароцінай-Нерынкс падарунак ад піянерскага лагера.

цам сапраўдны касмічны карабель праводзілі яны ў гэтую мінуту ў далёкае падарожжа вакол зямлі.

...Мінск спіць. Не ходзяць трамвай, тралейбусы. Ажыўлена толькі на чыгуначным вакзале. Адсюль ва ўсе канцы краіны і за межы яе ідуць палізды. Вось да будынка вакзала падыйшоў аўтобус. Да яго кінуліся людзі, што стаялі на Прывакзальнай плошчы. Яны даўно чакалі гэту машыну. Усхваляваныя дзеці выйшлі з аўтобуса. Гучаць песні «Дзеці розных народаў», «Широка страна моя родная», а потым бельгійскія песні.

Праводзіць дзяцей прыйшлі амаль усе супрацоўнікі лагера, піянеры з розных атрадаў.

«Дзякуй за ўсё» — кажа Тамара Лявошка-Стыннон начальніку лагера Тацяне Дамітрыеўне Андрэеўскай. Дзяўчынка не вытрымала і кінулася ёй на шыю.

Па даручэнню Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі С. Клімковіч уручае альбомы фатаграфій.

На здымках: бельгійскія дзеці на святочным карнавалі.

ІШЛА вайна... Мой лёс склаўся не так, як лёс маіх аднавяскоўцаў. Яны пайшлі ў партызаны, а я — на службу да немцаў у паліцыю. Затым хвалямі вайны я быў закінуты ў Мюнхен, дзе прабыў з 1945 па 1956 год. Знаходзіўся ў лагерах Шлесгайн, працаваў на бетонным заводзе.

Вайна пакалечыла не толькі маю душу, але і зрабіла мяне інвалідам. Я страціў нагу.

Вярнуўся я на Радзіму ў ліпені 1956 года. Радзіма, мой народ мне ўсё даравалі.

МНЕ ЎСЁ ДАРАВАЛІ

І вось я ў роднай вёсцы Слабодка Лепельскага раёна на Віцебшчыне. Радасна сустрэлі мяне жонка, дзеці, сябры. Я стаў раўнапраўным калгаснікам.

Наш калгас — шматгалінавая гаспадарка. Паспяхова развіваецца жывёлагадоўля. На фермах налічваецца 1100 галоў буйнай рагатай жывёлы, многа авечак, свіней, птушкі. Летась арцель атрымала на 100 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў па 225,1 цэнтнера малака і па 38,7 цэнтнера мяса.

Працаўнікі арцелі з году ў год павялічваюць грашовыя прыбыткі. Летась яны склалі 3 мільёны 716 тысяч рублёў. За апошнія гады калгас пабудаваў дзесяткі дабrotных грамадскіх будынкаў: добра абсталяваныя кароўнікі, свінарнікі, стайні, свірны і інш. Гаспадарка мае 17 аўтамашын, 9 трактараў, 7 зернявых камбайнаў і многа іншай тэхнікі. Есць у калгасе фруктовы сад на плошчы 106 гектараў, пчоласекса. У дастатку жывуць калгасныя сем'і.

Калгас аб'ядноўвае 566 гаспадарак. Да паслуг калгаснікаў чатыры брыгадныя клубы, стацыянарная кінаўстаноўка, тры бібліятэкі. Калгаснікі зараз атрымліваюць 1,245 экзэмпляраў газет і часопісаў. На тэрыторыі калгаса два фельчарска-акушэрскіх пункты, тры сямігадовыя і чатыры пачатковыя школы, сем магазінаў.

Штогод дзесяткі калгаснікаў спраўляюць наваселле.

Я працую ў калгасе ўчотчыкам малака і адвоку яго на малочна-

кансервавы завод. Працуе ў калгасе і дачка Надзя.

У маёй сям'і поўны дастатак. Маю ўласную хату, карову і дробную жывёлу, птушак. На паўгектарным гародзе каля хаты маю добры сад з 20 дрэў. Штогод забіваю на сала па дзве адкармленыя свінні. У кватэры добрая мэбля, гарыць электрычнасць. Купіў радыёпрыёмнік, але па прыкладу суседа Івана Шалака буду хутка набываць тэлевізар.

Сын Віктар служыць у Савецкай Арміі. Хутка яго дэмабілізуюць. Ён камсамалец, выдатнік баявой і палітычнай падрыхтоўкі.

Нядаўна камандаванне прыслала пісьмо ў раённую газету. Вось што пішуць пра майго сына: «Шкіранда Віктар Кірылавіч сумленна выконвае свой воінскі абавязак перад Радзімай, за што мае 25 заахвочванняў, узнагароджаны нагрудным значком «Выдатнік ВМФ».

Дзе ж тое праследаванне сем'яў тых, хто вяртаецца на Радзіму з іншых краін, аб якім мне гаварылі за граніцай? Я пераканаўся, што ўсё гэта рабілася з мэтай запалохання.

Чатыры гады таму назад у нас нарадзілася дачка Валя. 9 ліпеня мы адзначалі яе імяніны. У гэты дзень сярод родных і сяброў я святкаваў і пяцігоддзе з дня свайго другога нараджэння — дня вяртання на Радзіму

Кірыл ШКІРАНДА,
калгаснік калгаса
імя Чапаева.

Лепельскі раён.

Бельгійскія дзеці сфатаграфаваліся на памяць аб гэтым незабыўным леце са сваімі беларускімі сябрамі.

Савецкім людзям ёсць чым ганарыцца

У нашай краіне людзі майго пакалення, не кажуць ўжо аб моладзі, толькі па кнігах ведаюць, што такое эксплуатацыя.

Мне ж давялося за мяжой адчуць на сабе, што значыць жыць пры капіталізме, таму я больш востра, чым іншыя, бачу той добрабыт, які дае працоўнаму чалавеку савецкі лад.

Сапраўды, за асобную прасторную кватэру з усімі камунальнымі зручнасцямі мы плацім у некалькі разоў менш, чым у Бельгіі. А падумаць толькі — недалёка той час, калі

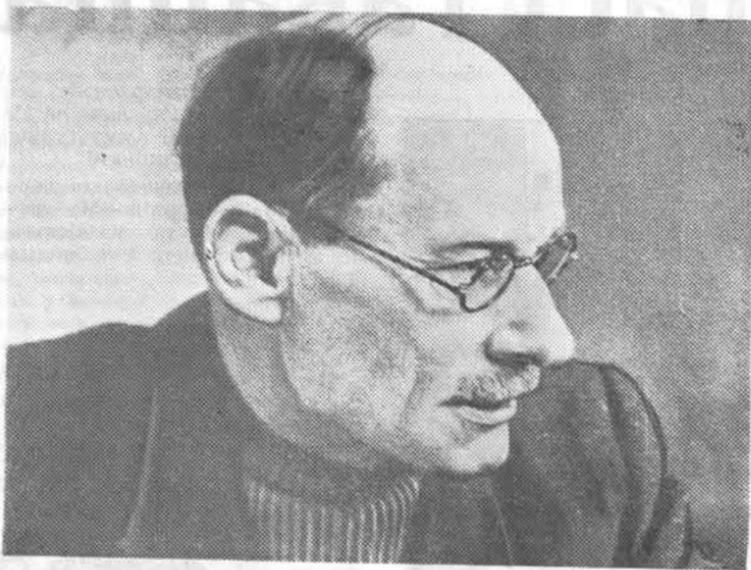
ўсё гэта будзе бясплатным! За невялікую плату мой муж Марсель пабываў нядаўна на курорце ў Есентуках. Хіба што-небудзь падобнае было нам пад сілу ў Бельгіі?

Дачка Шура скончыла 7 класаў, думаем працягнуць яе адукацыю. Ды і чаму не вучыцца ў нашых умовах?

Чытаючы праект новай Праграмы КПСС, думаеш: «Усё, што запісана ў праекце, — жывая справа, і яна робіцца ўжо сягоння».

Анна ВОЙТАВА (Леаманс),
касір аўтатранспартнай канторы
г. Віцебск.

ШЧАСЛІВЫ, ХАРОШЫ ЧАС

ЁН БЫЎ КАМУНІСТАМ

Аптымізм і жыццесцярджалныя камуністычныя ідэі, крыніца радасці і натхнення для мільёнаў людзей, лютэрка іх думак, скарбніца ідэйнага ўзбагачэння, услаўленне высокіх маральных якасцей будаўніка новага свету і выкрыццё варожага і шкоднага — вось галоўныя рысы савецкай літаратуры. Гэтымі ж рысамі вельмі багатая і літаратура беларускага народа, якая, будучы састаўнай часткай савецкай літаратуры, чэрпае свае тэмы, ідэі з яго жыцця, працы, барацьбы.

Асабліва шчодро праявіліся гэтыя рысы ў творчасці выдатнага мастака слова, народнага паэта Беларусі Якуба Коласа. Прайшоўшы доўгі і складаны шлях ідэйнай і творчай пошукаў, Якуб Колас заканамерна прыйшоў да рэвалюцыйнага, марксісцкага светапогляду. У гады Вялікай Айчыннай вайны пэнт уступіў у рады Камуністычнай партыі, і страць палітычнага байца яшчэ больш адчулася ў яго мастацкай творчасці і грамадскай дзейнасці. Сам паэт так казаў аб значэнні для яго рэвалюцыйнага светапогляду: «Партыя расчыніла мне вочы і памагла цвёрда стаць на новы шлях, паказаны бясмертным Леніным... Розумам і сэрцам сваім успрыняў я вялікія ідэі марксізма-ленінізма. Дарога партыі — мая дарога, і з гэтай дарогі я не сыйду ніколі».

Па гэтай дарозе, па шляху служэння народу, справе камунізма, народны паэт ішоў да апошняга дня жыцця.

Вярнуўшыся з XX з'езда партыі, Колас выступае на старонках «Правды» з артыкулам «За шчасце народа», у якім звяртаецца да сваіх малодшых таварышаў па пярэ: «Хіба не прывабна для пісьменніка ўзняцца на тую вяршыню, пра якую гаварыў таварыш Хрушчоў, і зірнуць на новы, камуністычны свет, які ўжо блізка, вочкам паэта-грамадзяніна, пісьменніка-мысліцеля і сказаць пра гэты свет вынашанае ў сэрцы, шчырае, праўдзівае слова!.. Хіба не хваляюць нас вялікія клопаты партыі і яе ЦК аб патрэбах простых людзей, аб іх працоўным дні, заробку, аб іх жыллі, аб дзеях, таксама як і аб упарадкаванні пенсійнай справы...»

Сабратам па пярэ мне хочацца

сказаць: няхай нашым дэвізам будзе — разам з народам за шчасце народа!».

Гэтага дэвізу паэт трымаўся перш за ўсё сам у сваёй творчасці. Яго герой быў у пярэдніх радах змагароў за народнае шчасце.

Перачытваеш паэтычную спадчыну Коласа апошніх год і разумеш, як моцна адчуваў яго лірычны герой надыход камуністычнай явы, як палымяна клікаў ён да яе сваіх сучаснікаў. Юначы запал, светлая радасць, шчырае хваляванне, палымяная любоў да сацыялістычнай Айчыны, нянавісьць і гнеў да яе ворагаў — усё гэта так моцна крынічыла ў паэзіі Коласа апошніх год.

Вялікія палітычныя ісціны Колас перакладаў на мову паэзіі і паэтычнай публіцыстыкі. Хіба не выражаюць волю мільёнаў савецкіх людзей, іх пачуцці і думкі, іх пафас барацьбы за камунізм і веру ў перамогу вось такія радкі коласаўскай паэзіі:

Савецкі наш край! Ты праз громы
Прайшоў, не панік галавой.
Як волат, яшчэ невядомы,
Над светам, не знаючы ўтомы,
Паўстаў ты гранітнай скалой,
Стаіш, непадкупны і смелы,
На варце законаў людскіх,
Каб праўда, як сонца, гарэла —
За шчасце, за правае дзела
Нарадаў бяспраўных, малых.
Твой голас ніхто не заглушыць:
Ні зграі прадажных пісак,
Ні лордаў двурэшныя душы...
Не! Сонца аслінныя вушы
Сабой не заслоняць ніякі!
Як гэта моцна, трапна і надзеінна!
Быццам сёння напісана.
Шмат шчырых і праўдзівых,
простых і палымяных вершаў у паэту
аб дружбе савецкіх народаў, аб
гераічных справах нашай цудоўнай
моладзі, аб велікіх стваральнай
працы і аб высакароднасці
барацьбы за мір.

Час, які з'яўляецца самым справядлівым суддзёй і самым аўтарытэтным сведкам над з'явамі жыцця і мастацтва, бярэ паэзію Коласа на сваё ўзбраенне, у вялікі паход за ўрачыстасць светлага заўтрашняга дня. І сёння, у дзень пяцігоддзя з дня смерці, паэт застаецца з намі ў агульным страі, як будзе заставацца многія, многія гады.

В. БУРНОСАЎ.

У КАЛГАСНЫМ ДОМЕ АДПАЧЫНКУ

На здымку: група адпачываючых.

Стайць летняя пара, пара самых доўгіх дзён і кароткіх начэй. А калі скончаны ўсе справы і дзённыя клопаты, можна і адпачыць, лішнюю самакрутку выкурыць, а яшчэ лепш нашай духмянай беларускай сігарэтай зацягнуцца. Каму што падабаецца.

Любяць у Повіці, як і ў кожнай беларускай вёсцы пасядзець вечарком на прызьбе, успомніць былое, памарыць аб будучым.

Вёска гэта вялікая, яна налічвае 700 двароў, і жыве ў ёй амаль тры тысячы чалавек.

Ля адной хаты сядзіць калгаснік Іван Барысавіч Цяцярчук. Яму 69 год. Многае ён бачыў за сваё жыццё, нямала перажыў.

Да Івана Барысавіча падышоў Фама Кавальчук, удзельнік руска-японскай вайны. Яму цяпер 82 год ідзе. Як і кожны стары, дзед Фама любіць пагаварыць. Раскрываецца пачак «Нёмана», задымліліся папіросы, пацякла спакойная гутарка.

— Памятаеш, Барысавіч, як паны штраф накладвалі за тое, што хто-небудзь асмелваўся на сваёй градцы ў агародзе тытуно пасадзіць? А цяпер ніхто з ім валаводзіцца не хоча. Тытуно ж можна і ў магазіне купіць.

Беднасць у былыя часы была ўсюды. На такую вялікую колькасць жыхароў мелася ўсяго 700 дзесяцін ворыўнай зямлі, з якіх 80 лічылася за царквой. Людзі вымушаны былі шукаць заробку на баку. А дзе гэты бок? Кіны там пірагі? Ніякай прамысловасці паблізу не было, ва ўсіх дзілілася надзея на заакаянскае шчасце. Аднак яно і за акаянам у рукі не давалася, вылятала. З пустымі кішэнямі вярталіся з Амерыкі, Канады і іншых краін Цяцярчук Якаў, Кавальчук Лук'ян, Літвін Пётр і іншыя.

— А памятаеш, як настане змрок, вёска пагружаецца ў цемру. Ні ў адным акне не свеціцца. — Гаворыць Іван Барысавіч. — А чаму? Шкадавалі, бералі газу, бо яна была вельмі дарагая. Каб купіць бутэльку газу, трэба прадаць дзесяць яек. Цяпер за дзесятак яек адзінаццаць літраў газу можна купіць.

— А навошта яна, калі ў хатах гарыць электрычнае свят-

ло? — умяшалася ў размову суседка Дар'я Анісімаўна.

— Мы аб гэтым і марыць не маглі, жыллі ў цемры і невуцтве, — прыкурваючы, прагаварыў дзед Фама. — На ўсю вёску ішло дзве газеты, а цяпер кожная сям'я атрымлівае па два выданні. Ды яшчэ і радыё слухаем.

Сапраўды, аб радыё, электрычным святле, кіно і тэлефоне людзі паняцця не мелі. Цяпер у вёсцы радыёвузел, тэлефонная станцыя, бібліятэка, клуб. Каля пяцісот чытачоў наведваюць бібліятэку.

Так, старой вёсцы ўжо няма. Аблічча яе змянілася. У цэнтры населенага пункта плошча, тут жа блізка клуб, бібліятэка, праўленне калгаса, сельсавет, тэлефонная станцыя, аддзяленне сувязі, а далей магазіны, сярэдняя школа.

У Повіці ёсць сельская бальніца на 25 ложкаў, радзільнае аддзяленне, амбулаторыя, аптэка. Галоўны ўрач бальніцы Валентына Іванаўна Роўгель карыстаецца аўтарытэтам сярод калгаснікаў. Яна праводзіць вялікую прафілактычную работу папярэджваючы захворванні. Цяпер няма той смяротнасці, якая была раней. А аб каўтуне, які быў абавязковым спадарожнікам кожнай сям'і, ужо даўно забыліся.

За апошнія гады пабудавана звыш двухсот новых дамоў, з'явіліся новыя вуліцы.

— Паслухай, кабета, давай напішам пісьмо твайму сыну Івану ў Філадэльфію. — гаворыць Іван Цяцярчук сваёй суседцы Варвары Саўчук. — Няхай прыязджае дадому, хопіць яму па чужыне бадажыцца.

— Ах, міленькі, ды я і сама аб гэтым думаю, — пачулася ў адказ. — Сэрца ж маці непакоіцца, дзе і як жыве яе дзіця. Хоць бы пагасціць прыехаў. Жыву я добра, ёсць карова, свінні, авечкі.

З гэтымі словамі Варвара Саўчук пайшла дамоў, усхваляваная ўспамінамі аб сваім сыне, якога яна ўжо многа-многа год не бачыла, але ўсё яшчэ чакае і спадзецца на яго вяртанне...

М. ЛАЧЫМАЎ.

Вёска Повіць
Кобрынскага раёна
Брэсцкай вобласці.

Пачатковая школа ў Повіці.

Калісьці на тым месцы, дзе зараз размешчаны прыгожыя карпусы Сенненскага міжкалгаснага дома адпачынку, стаяў асабняк пана Рахальскага. Старажылы добра яшчэ памятаюць гэтага вядомага ва ўсёй акрузе тырана і яго жонку-немку, якая за самы нязначны ўчынак лупіла служанак па твары чым даядзецца.

Але часы перамяніліся. У асноўным бары вырас міжкалгасны дом адпачынку. На беразе цудоўнага возера Крыльцова весела праводзяць свой водпуск сельскія працаўнікі. Загараюць, набіраюцца новых сіл, каб потым паспяхова працаваць.

Вось што расказвае аб сваім знаходжанні ў доме адпачынку свінарка з калгаса «Кастрычнік» Надзея Міцкевіч:

— Я нават ніколі не думала, што так добра правяду тут час. Танцы, смачныя абеды, цудоўная прырода... Чаго лепшага можна чакаць?

Дзеці і ўнукі былых батракоў, а зараз калгаснікі і калгасніцы запоўнілі катэджы міжкалгаснага дома адпачынку.

У час летніх канікул сасновы бор запаўняюць школьнікі. Большасць з іх — дзеці сельскіх працаўнікоў. Цікавыя паходы па роднаму краю, прагулкі на свежым паветры, разнастайныя спартыўныя мерапрыемствы ўмацоўваюць здароўе дзяцей.

Д. ХВОШЧ,
дырэктар дома адпачынку.

Моладзь выходзіць наперад

У розных гарадах нашай краіны праходзіць фінальныя спаборніцтвы Усесаюзнай спартакіяды ордэна Леніна спартыўнага таварыства «Дынама».

Наўрад ці хто-небудзь са спецыялістаў сумняваўся, напрыклад, ў зыходзе баёў фехтавальчыкаў на раібрах. Пальма першынства тут аддавалася такім выпрабаваным байцам, як чэмпіён свету, заслужаны майстар спорту Ю. Рудаў (Масква) і іншым прызнаным фаварытам. Але зусім нечакана сваю папраўку ў прагнозы ўнёс малады мінскі майстар С. Маленка. Выдатна правёўшы цяжкі турнір, ён стаў чэмпіёнам таварыства. Другое месца сярод шпажыстаў — вялікі поспех яшчэ аднаго маладога беларускага фехтавальчыка А. Ніканчыкава.

У спаборніцтвах па лёгкай атлетыцы два першыя месцы заняла М. Іткіна. Чэмпіёнам «Дынама» стаў таксама бар'ерыст В. Каранеўскі. Прызавыя месцы на спартакіядзе заваявалі В. Гарэў, А. Жалабковіч, Г. Галунова, Б. Храловіч, В. Боркін, В. Церыньш, І. Новік, Ю. Кучанаў.

Роўна і ўпэўнена выступілі на турніры ў Вільнюсе нашы валеібалісты. Абыграўшы ў папярэдніх спаборніцтвах усіх сваіх супернікаў, каманда «Дынама» Беларусі вышла ў фінал. На заключным этапе яна перамагла яшчэ тры калектывы і прайграла ва ўпартых паядынках толькі камандам класа «А» — дынамаўцам Масквы і Літвы. У фінал спартакіяды трапіла і жаночая каманда Беларусі.

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕВРОПЫ

Слухайце штотдзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу:

На сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30; на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін. Па нядзелях: на хвалі 30,83 метра і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін; на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па нядзелях — ад 8 гадзін да 8 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) і на сярэдняй хвалі 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штотдзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскіму часу: з 19.30 да 20.30 на хвалі: 19,85 метра (ці 15 110 кілагерцаў), 25,08 метра (ці 11 960 кілагерцаў), 25,36 метра (ці 11 735 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскіму часу на кароткіх хвалі 19,85 метра (ці 15 110 кілагерцаў), 25,08 метра (ці 11 960 кілагерцаў), 25,36 метра (ці 11 735 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, праспект імя Сталіна, 77. Дом Друку, пакой № 20. Для пісьмаў (fur Briefe): Minsk, Postschlossfach № 14.

РЕДАКЦЫЯНАЯ КАЛЕГІЯ.